

Het vaklokaal voor de opleiding tot schoonheidsspecialiste of kapper in het Birdville Center of Technology & Advanced Learning

Is it really all Greek to them?

VREEMDETALENONDERWIJS OP AMERIKAANSE HIGH SCHOOLS

Deel 1

Er zijn nogal wat verschillen tussen het voortgezet onderwijs in Nederland en de VS. In twee artikelen wordt de situatie op de Amerikaanse *high schools* en in de vreemdetalenlokalen geschetst. Wat zijn de grootste verschillen met Nederland en op welke manier beïnvloeden zij de aanpak van het vreemdetalenonderwijs in de VS? Wat voor groepen hebben de docenten daar en waarom willen die leerlingen eigenlijk een vreemde taal leren?

AAFKE MOONS

Amerikanen staan niet bekend om hun beheersing van vreemde talen. We kunnen allemaal wel verzinnen waarom. Terwijl de noodzaak voor Nederlanders om een of meer vreemde talen te spreken evident is – we zijn met nog geen 17 miljoen en willen als handelsnatie toch internationaal kunnen opereren – is het voor Engelstaligen een stuk minder essentieel om een vreemde taal te leren. Zij kunnen zich (met dank aan al die docenten Engels!)

immers in de meeste delen van de wereld wel verstaanbaar maken.

Hoe wordt dit weerspiegeld in het vreemdetalenonderwijs in de VS? Wordt daar inderdaad weinig aandacht aan besteed? Welke redenen hebben leerlingen om toch een taal te willen leren en hoe wordt het in de programma's ingepast? Ik was benieuwd en besloot wat contacten in de VS aan te schrijven met de vraag of zij mij konden helpen een aantal scholenbezoeken te regelen. In mei was het zover en vertrok ik naar Texas en Idaho

om een kijkje te nemen op drie verschillende *high schools*: Grapevine High School (GHS) en Birdville High School (BHS) in Texas, en Pocatello High School (PHS) in Idaho.

Zodra je een Amerikaanse *high school* betreedt, valt een aantal zaken op, allereerst de omvang van de gebouwen en de leerlingenaantallen. De drie *high schools* die ik bezocht heb, tellen tussen de 1.200 en 2.100 leerlingen, en dan betreft het uitsluitend leerlingen die in *grade* 9, 10, 11 en 12 zitten (zie het kader voor de benamingen van de jaren). De jongere leerlingen gaan naar zogenaamde

middle schools in aparte gebouwen. De schoolgebouwen zijn groot en alles is ruim opgezet, inclusief de parkeerplaatsen (ook voor leerlingen!) buiten.

Bijna negentig procent van de Amerikaanse *high school*-leerlingen gaat naar een *public school*, wat in principe gratis is. *Public schools* hebben geen denominatie en er worden geen godsdienstlessen gegeven. Wil je naar een school die bijvoorbeeld katholiek is, dan zul je naar een *private school* moeten, waar je voor betaalt. Als je naar een *public school* gaat, dan word je ingedeeld

LEEFTIJD	SCHOOL	GRADE	NEDERLANDS EQUIVALENT
3 / 4	preschool*	-	groep 1 (basisonderwijs)
5	kindergarten	-	groep 2 (basisonderwijs)
6	elementary school	1	groep 3 (basisonderwijs)
7	elementary school	2	groep 4 (basisonderwijs)
8	elementary school	3	groep 5 (basisonderwijs)
9	elementary school	4	groep 6 (basisonderwijs)
10	elementary school	5	groep 7 (basisonderwijs)
11	middle school	6	groep 8 (basisonderwijs)
12	middle school	7	1e klas (onderbouw voortgezet onderwijs)
13	middle school	8	2e klas (onderbouw vo)
14	high school	9 (freshman)	3e klas (onderbouw vo)
15	high school	10 (sophomore)	4e klas (bovenbouw vo)
16	high school	11 (junior)	5e klas (bovenbouw vo)
17	high school	12 (senior)	6e klas (bovenbouw vo)

* Preschool is niet verplicht. Kinderen zijn in de VS leerplichtig vanaf vijf jaar

op basis van je adres. Wil je naar een school die buiten jouw gebied ligt, dan moet je een *transfer* aanvragen bij je school waar zowel de *sending school* als de *receiving school* vervolgens mee akkoord moet gaan. Omdat scholen deze overplaatsingen niet altijd honoren, houden veel Amerikanen die verhuizen, tijdens de huizenjacht rekening met de grenzen van de *school districts* en de reputaties van de bijbehorende scholen.

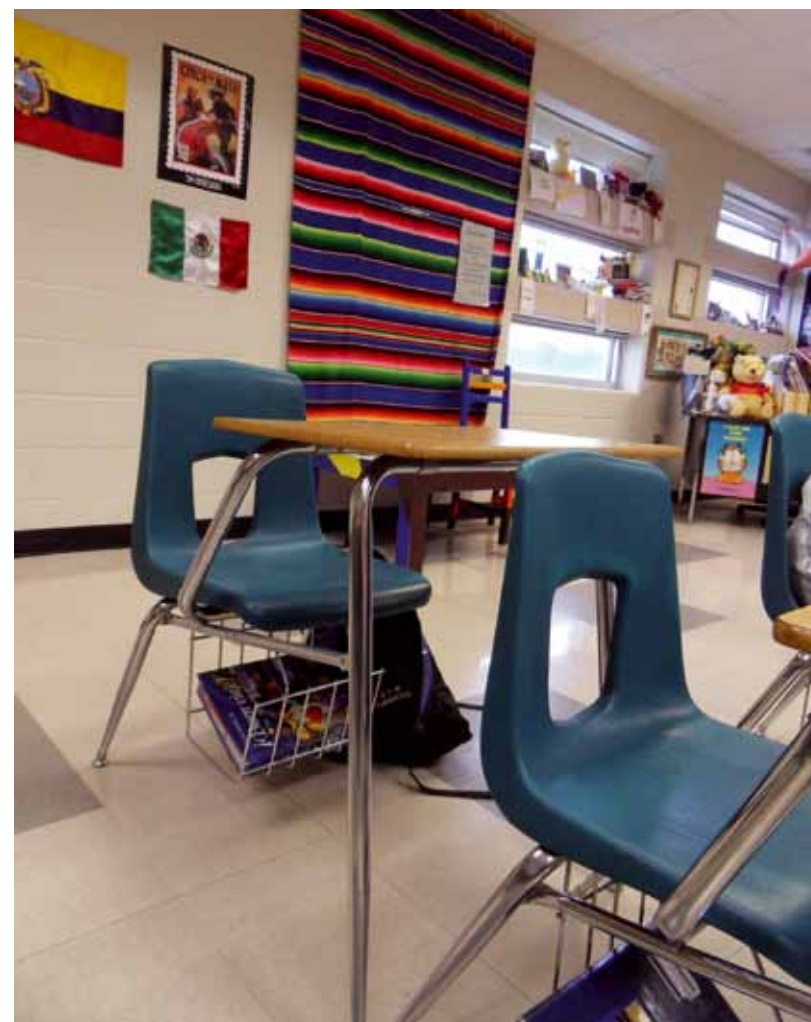
Gemengde groepen

Wat voor de Amerikaanse vreemdetalendocent grote gevolgen heeft, is dat men niet aan *tracking* doet: leerlingen worden niet ingedeeld op basis van niveau. Waar wij groepen hebben met vmbo-, havo- en vwo-leerlingen, en speciale scholen voor leerlingen met bijvoorbeeld een verstandelijke of zintuiglijke handicap, zitten alle Amerikaanse leerlingen gewoon bij elkaar in de klas. Een

docent die het keuzevak Spaans 1 geeft, heeft daarom allerlei leerlingen door elkaar, van de talige vwo'er tot en met de zwakkere vmbo'er. De behoefte aan differentiatie in zo'n groep is dus vele malen groter dan in een Nederlandse klas.

Overigens hebben alle scholen een afdeling voor *special ed*, of *special education*. Leerlingen met beperkingen krijgen in een speciaal lokaal in kleine groepjes op hun niveau afgestemde lessen. Ook zijn er docent-assistenten die meegaan naar hun reguliere lessen en ze extra begeleiding geven.

Verder is het aanbod aan vakken op een *high school* vaak erg breed: van autotechniek, marketing en lessen tot journalistiek, media, verpleegkunde en psychologie. Zo laat Andrea Anderson, docente marketing op BHS, mij het Birdville Center of Technology & Advanced Learning zien: een mooi nieuw gebouw waar leerlingen, vaak in

Amerikaanse schoolbankjes hebben vaak een rekje waar lesboeken in bewaard kunnen worden

samenwerking met het bedrijfsleven, certificaten kunnen halen. Daarmee kunnen ze na hun *high school* eventueel direct aan de slag, bijvoorbeeld als automonteur, schoonheidsspecialiste of *legal assistant*. Een *high school* is dus niet alleen een school voor voortgezet onderwijs, maar tegelijkertijd ook een instelling voor beroeps- of zelfs hoger onderwijs. Dit verklaart ook mede waarom de gebouwen zo groot zijn en in sommige gevallen eerder aan een hbo-instelling dan aan een school voor vo doen denken.

Horizontale programmering

Een ander opvallend verschil met Nederlandse scholen is het rooster. Op de meeste Amerikaanse scholen past men 'horizontale programmering' toe: elke leerling heeft elke dag alle vakken die hij of zij dat jaar doet. Ze hebben in principe geen tussenuren. Debbie Cullum,

Schoolroosters worden aangepast op de bustijden, waardoor je rare begin- en eindtijden krijgt. Welke school in Nederland heeft er bijvoorbeeld een vijfde uur van 14.24 tot 15.36 uur?

hoofd van de vreemdetalensectie van GHS, legt uit dat op haar school geëxperimenteerd is met een *block schedule*, waarbij leerlingen de ene week tweemaal negentig minuten een vreemde taal krijgen, en de andere week driemaal negentig minuten. Wegens bezuinigingen is GHS in het schooljaar 2011–2012 weer teruggegaan naar het systeem van horizontale programmering met lessen van vijftig minuten. 'De meeste talendocenten ervaren het als een pluspunt dat ze hun leerlingen elke dag op hetzelfde moment zien,' vertelt Cullum, 'omdat leerlingen dan elke dag in aanraking komen met de taal. Dat maakt het makkelijker om te herhalen en kennis op te bouwen.' Op GHS heeft men gemerkt dat dit vooral bevorderlijk is voor de spreekvaardigheid van de leerlingen.

Er kleeft echter ook een nadeel aan de horizontale programmering. Caspar van Haalen, conrector van Pocatello High School, vindt het systeem nogal star, omdat het lastig is om bijvoorbeeld bepaalde vakken extra aandacht te geven of om projecten te organiseren. Ook het feit dat de scholen bestuurd worden op districtsniveau, maakt het systeem nogal log en werkt vernieuwing tegen, legt hij uit. 'Men zit een beetje vast in het systeem en kan zich bijvoorbeeld ook niet voorstellen hoe het zou moeten met het vervoer als leerlingen op verschillende momenten vrij zouden zijn', vertelt hij. Tussenuren waarin leerlingen zelfstandig werken, kent men niet, en veel leerlingen gaan met de schoolbus naar school. Schoolroosters worden zelfs aangepast op de bustijden, waardoor je rare begin- en eindtijden krijgt. Welke school in Nederland heeft er bijvoorbeeld een vijfde uur van 14.24 tot 15.36 uur?

Michelle Hall, docente Frans, en twee van haar leerlingen in haar lokaal op Birdville High School

Casper van Haalen, conrector van Pocatello High School

De meeste vierjarige universitaire opleidingen stellen als toelatingseis dat je twee jaar dezelfde vreemde taal gehad moet hebben

volgend jaar krijgt hij biologie en in jaar 11 en 12 krijgt hij scheikunde en natuurkunde.

Naast deze vakken moeten de leerlingen ook nog een bepaald aantal *credits* halen door keuzevakken te volgen. Ze kunnen kiezen uit vakken als literatuur, geschiedenis, kunsten, drama, techniek en vreemde talen. In principe kan een leerling dus zijn *high school* voltooien zonder een vreemde taal geleerd te hebben, maar de meeste vierjarige universitaire opleidingen stellen als toelatingseis dat je twee jaar dezelfde vreemde taal gehad moet hebben. Hoe zit het dan met de aantallen leerlingen die een taal kiezen? Volgens Casper van Haalen van PHS proberen de meeste leerlingen wel ten minste één jaar een taal. ‘Ze proberen dan bijvoorbeeld Spaans 1, ook al weten ze van tevoren al dat ze niet naar de universiteit willen of kunnen. Mocht die taal dan toch te hoog gegrepen zijn, of vindt de leerling het niet interessant genoeg, dan kan hij nog wat anders doen’, legt hij uit. ‘Maar om de opties open te houden, proberen veel leerlingen het wel om twee jaar een taal te volgen.’

Het is op de Amerikaanse scholen op allerlei manieren mogelijk om extra onderscheidingen te verdienen. Een voorbeeld is het *Distinguished Achievement Program*, waarbij leerlingen onder andere drie jaar vreemdetalenonderwijs volgen. Een ander veelgenoemd programma is het *Advanced Placement*-programma, waarmee leerlingen al studiepunten voor op de universiteit kunnen verdienen. Terri Wilson, docente Spaans op GHS, vertelt dat leerlingen dan bijvoorbeeld Spaans 4 en Spaans 5 volgen. ‘Als ze dan een voldoende score halen op het nationale examen voor het AP-programma, kunnen ze soms al als tweedejaars instromen op de universiteit.’ In Amerika, waar studeren duur is, is dat natuurlijk erg aantrekkelijk. Deze programma’s zijn daardoor een belangrijke stimulans voor leerlingen om extra vreemdetalenlessen te volgen.

Wat doen de leerlingen vervolgens in die vreemdetalenlessen? Lijken de lesmethodes op de schoolboeken zoals wij ze kennen in Nederland? Welke didactiek wordt er gehanteerd en welk niveau wordt er nagestreefd en bereikt? In een tweede artikel, dat in het volgende nummer van *Levende Talen Magazine* verschijnt, zal ik inzoomen op het leslokaal en in detail ingaan op deze vragen. ■

Gezellige lokalen

Een derde punt waarop Amerikaanse scholen afwijken van veel Nederlandse, is de indeling van de gebouwen. Amerikaanse docenten werken bijna altijd fulltime of tachtig procent, en verkeren in de luxe situatie dat zij meestal hun eigen lokaal hebben. Het grote voordeel is natuurlijk dat docenten daardoor niet hoeven te slepen met hun spullen; in de drie scholen die ik heb bezocht hebben alle talendocenten hun eigen lokaal met een bureau met daarop een computer en printer, kasten met boeken en papieren, een tv en één of twee whiteboards of soms een smartboard. De twee scholen in Texas krijgen voldoende geld van de staat om niet alleen boeken voor de leerlingen aan te schaffen – die zij een jaar in bruikleen krijgen – maar ook klassensets, zodat de leerlingen hun boeken thuis kunnen laten. Die klassensets liggen in kasten in de vaklokalen, of in de rekjes onder de schoolbanken. Ook dit lijkt mij een voordeel: geen rommelige lessen meer omdat leerlingen hun boeken niet bij zich hebben of het verkeerde boek meegenomen hebben. In Pocatello was er geen geld voor klassensets, en moe-

ten de leerlingen hun boeken wel elke dag meenemen. (Meer informatie over de gebruikte leergangen volgt in het tweede artikel.)

Doordat de docenten de hele dag in hetzelfde lokaal doorbrengen, en dit lokaal niet hoeven te delen met andere, doen zij over het algemeen veel moeite om het lokaal er gezellig en persoonlijk uit te laten zien. Ook proberen zij ‘hun taal’ het lokaal in te halen. In het lokaal van Ninfa Gonzalez, docente Spaans op GHS, hangt bijvoorbeeld niet alleen de geijkte Amerikaanse vlag, maar tref je ook kaarten en posters van Spanje, Argentinië en Mexico aan, naast een groot aantal andere versiersels zoals een sombrero, beeldjes van Mexicaanse muzikanten en zelfs een flamencojurk. Als je het lokaal van Michelle Hall, docente Frans op BHS, binnenstapt, krijg je het gevoel in een woonkamer te zijn beland. Zij doet er alles aan om haar leerlingen op hun gemak te stellen en heeft zelfs een koffiehok en een viertal banken geregeld voor haar lokaal. ‘Ik wil dat leerlingen zich hier fijn voelen, zodat ze makkelijker leren, zich makkelijker openstellen en ook makkelijker

praten’, aldus Hall. De meeste scholen lijken docenten aardig vrij te laten wat de inrichting van hun lokaal betreft.

Verplichte vakken en studiepunten

In Nederland is het afhankelijk van het niveau van de leerling welke vakken verplicht zijn en hoeveel talen hij of zij leert. Wat echter vaststaat, is dat elke leerling Engels krijgt. Op Amerikaanse *high schools* zijn de volgende vakken verplicht: Engels, wiskunde, *science* (onder andere biologie, scheikunde en geologie) en *social science* (onder andere Amerikaanse geschiedenis en een soort maatschappijleer, met de nadruk op politiek en recht). Dit zijn ook de enige vakken waarvoor *state exams* afgenomen worden. Deze examens worden dus niet op federaal niveau gemaakt, maar per staat: in Texas krijgen de leerlingen een ander wiskunde-examen dan in Idaho. Matt Anderson, *9th grade*-leerling op GHS, legt uit dat hij voldoende moet halen op de TAKS-toetsen (*Texas Assessment of Knowledge & Skills*) om naar de *10th grade* te kunnen. Dit jaar heeft hij voor *science* geologie gehad,